

Tarih – Sayı : 01.07.2019

Konu : **İhracat e-fatura uygulamasında sıkça sorulan sorular**

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın (GİB) 1 Temmuz 2017 itibarıyla e-fatura ve *tax-free* faturalarını da e fatura kapsamına almasıyla beraber ihracat süreçleri de elektronik ortama taşındı. Sistem, merkezinde GİB'in olduğu bir yapıyla ihracat faturalarının Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na iletilip direkt Bakanlık tarafından görüntülenmesini sağlıyor.

İhracat e-fatura uygulamasında sıkça sorulan sorular

1. Türkiye sınırlarına girişi olmayan Transit Ticaret kapsamındaki satışlar ihracat e-faturası olarak düzenlenmeli midir?

Hayır. Sadece **Gümrük Çıkış Beyannamesi** (GÇB) ile yurtdışına çıkan malın faturası ihracat e- faturası şeklinde düzenlenmeli GÇB ekinde çıkmayan fatura eskisi gibi kağıt veya gönderici e-arşiv mükellefi ise E ARŞİV fatura olarak düzenlenmelidir.

2. İhracat ve tax-free faturası düzenleyen E FATURA MÜKELLEFLERİ portal yöntemini kullanabilir mi?

Portal yöntemini kullanan ve ihracat veya tax-free faturası düzenleyen mükellefler uyumlu bir yazılım programı kullanarak yükleme modülü ile ihracat e-faturası veya tax-free faturası düzenleyebilir. Ayrıca GİB 1 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla ihracat ve yolcu beraberinde eşya faturasını da düzenlenebilir hale getirmiştir.

3. Serbest bölgelerdeki şirketlere düzenlenen e-faturalar, alıcı da e-faturaya kayıtlıysa ihracat e-faturası olarak mı düzenlenmelidir?

Serbest bölgedeki alıcıya düzenlenen fatura GÇB ekinde düzenlenen bir fatura ise **ihracat e-faturası** olarak düzenlenmeli, serbest bölge işlem formu vb. başka bir belge ekinde alındığında ise alıcı da e-fatura mükellefi ise eskisi gibi **e-fatura** olarak düzenlenir. Alıcı e-fatura uygulamasına kayıtlı değilse ve gönderici **e-arşiv mükellefi** ise e-arşiv; değilse kağıt fatura düzenler.

4. Konsinye ihracat da ihracat e-fatura uygulaması kapsamında mıdır?

Konsinye ihracat türü işleyişi açısından farklı özellikler gösterir. Bu yüzden konsinye ihracat yapan **e-fatura kullanıcıları** e-arşiv kullanıcısı ise **e-arşiv fatura** olarak değilse kağıt fatura olarak belge düzenlemeye devam edebilir.

5. Yurtdışına düzenlenen hizmet faturaları da ihracat e-faturası şeklinde mi düzenlenmelidir?

e-Fatura kayıtlı kullanıcılarının düzenleyeceği ihracat faturalarının e-fatura olarak düzenlenmesi zorunluluğu yalnızca mal ihracında geçerlidir. Hizmet ihracı bu kapsamda değildir, gönderici **e-arşiv kullanıcısı** ise faturasını kağıt fatura olarak düzenlemeye devam eder.

6. Yurtdışına çıkışlarda düzenlenen proforma faturalar ihracat e-faturası kapsamında mıdır?

Proforma fatura 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda (VUK) kabul edilen gerçek bir fatura olmadığından ve bir teklif olarak kabul edildiğinden kağıt ortamda düzenlenmeye devam eder.

7. Bedelsiz ihracatlar da e-fatura kapsamında mıdır?

Bedelsiz ihracatta da mal çıkışında GÇB düzenlenip düzenlenmediğine göre ihracat e-faturası düzenlenir. GÇB ekinde düzenlenmediği müddetçe gönderici e-arşiv kullanıcısı ise e-arşiv fatura değilse kağıt fatura olarak düzenlemeye devam eder. Bununla birlikte bedelsiz gönderilen mallar bir GÇB ile çıkacaksa faturası mutlaka e-fatura olmak zorundadır. e-Fatura uygulaması kapsamında bedelsiz faturalar düzenlenebilir.

8. Elektronik Ticaret Gümrük Beyanı (ETGB) – mikro ihracat da e-fatura kapsamında mıdır?

Mikro ihracata ilişkin kesilecek faturalar gönderici e-arşiv kullanıcısı ise e-arşiv fatura değilse kağıt ortamında kesilmeye devam edilir. Gerek GTB'nin gerek GİB'in bu konuda bir düzenlemesi bulunmuyor. Dolayısıyla aksi belirtilmediği müddetçe matbu yani kağıt fatura düzenlenir.

9. Yurt dışına gönderilen mala ilişkin yansıtma ve fiyat farkı faturaları da ihracat e-faturası olarak mı kesilir?

Bu faturalar da GÇB ekinde yollanıyorsa ve mal ihracı kapsamında değerlendiriliyorsa ihracat e-faturası olarak kesilir. Ancak hizmet ihracı kapsamında değerlendiriliyorsa gönderici e-arşiv kullanıcısı ise e-arşiv fatura; değilse kağıt fatura olarak düzenlenir.

10. İhracat veya tax-free faturası düzenliyor olmak e-fatura kayıtlı kullanıcısı olma yükümlülüğünü getirir mi?

İhracat ya da tax-free faturalarının e-fatura olarak düzenlenip gönderilmesi sadece e-fatura kayıtlı kullanıcısı olanlar için 1 Temmuz 2017 itibarıyla zorunludur. e-Fatura uygulamasına girme zorunluluk şartlarını taşımayan ihracat veya tax-free faturası düzenleyen mükellefler bu tarihten sonra da matbu fatura düzenlenmeye devam eder.

11. Yabancılara özel fatura da ihracat kapsamındaki e-fatura olarak mı düzenlenir?

Özel fatura yalnızca bavlul ticareti uygulamasında düzenlenir. Özel fatura diye adlandırılan uygulama, fatura ve GÇB'nin tek belgede birleştirilmiş halidir. Belgenin hukuki yapısında bir değişikliğe gidilmezse uygulama eskisi gibi işler.

12. Yurtdışına kargo şirketleri ile mal gönderenler de e-fatura mı düzenlemeli?

Mikro ihracat diye adlandırılan bu yöntemde GÇB yerine kargo firmalarında ETGB kullanılır. Bu, e-faturanın konusuna girmez. Bu yüzden bu kapsamdaki ihracat işlemleri için matbu fatura düzenlenir.

13. Serbest bölgelerdeki firmaların yurt dışına ihracatları e-fatura kapsamına girer mi?

Serbest bölgedeki aracı da e-faturaya kayıtlıysa hali hazırda e-fatura düzenlenir. Serbest bölgeye yapılan GÇB'ye konu olan ihracatlarda e-fatura ihracat beyannamesi ile beraber düzenleni ibraz edilir. Ancak serbest bölgeden çıkarılan eşya için e-fatura düzenlenmez. Çünkü serbest bölgede ihracat beyannamesi değil **transit beyannamesi** düzenlenir.

14. İhracat e-faturası gümrüklerde uygulanmaya başlanınca gümrük müşavirlerine bu yetki verilir mi?

e-Fatura uygulaması ile gerekli mobilite sağlanıp müşavirlere yazılımsal olarak mobil araçlar da dahil olmak üzere e-fatura düzenletilebilir. Bunun için portal yöntemi dışında bir yöntem kullanılması gereklidir.

15. e-Fatura kesilirken VKN girme zorunluluğu var fakat yurtdışı alıcılarının VKN'si olmadığından bu işlem nasıl yapılacaktır?

Accounting Customer Party alanına, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın bilgileri; Buyer Customer Party alanına ise malı alan firmanın bilgileri yazılmalıdır. Konu ayrıntılı olarak e-Fatura Uygulaması Gümrük İşlemleri Kılavuzu'nda anlatılmıştır.

16. e-Fatura kesen ihracatçı firma Gümrük İdaresi'ne e-faturaları matbu olarak ibraz etmek mecburiyetinde midir?

Hayır, zaten faturanın kendisi Gümrük Ticaret Bakanlığı'nın elinde olacağından ayrıca çıktı alınmasına gerek yoktur.

17. Zorunlu alanlar ile ilgili son yayınlanan kılavuzda bulunan İngilizce listelerin Türkçelerine ulaşmak mümkün mü?

Söz konusu alanların kullanımı e-fatura kılavuzlarında açıklanmıştır. Alanların açıklamaları mükelleflerden çok yazılım geliştiricileri için önemlidir.

18. Tax-free faturalarının e-fatura olarak düzenlemesinde fatura iptali nasıl olacaktır?

Tüm e-fatura uygulamalarında olduğu gibi tax-free e-faturasında da iptal mekanizması yoktur. Satış iadeleri ya da iptali gerektiren durumlarda gider pusulası ile ürün geri alınır, böylece muhasebe kayıtlarına hem hasılat hem de gider kaydı yapılır. Bununla birlikte işlem karşılığında düzenlenen e-fatura hali hazırda GTB sistemlerine gönderildiği için haksız iadelerin önüne geçmek amacıyla satıcı tarafından aracı kurum mutlaka bilgilendirilmelidir. Bilgilendirme yöntemi GİB'in www.efatura.gov.tr adresinde usul ve yöntemleri duyuruluncaya kadar aracı kurum ile mağaza arasında e-mail, sms, elektronik kayıt girişi vb. yöntemlerle serbestçe belirlenebilir. Başkanlık tarafından mükelleflerin erişimine sunulacak uygulama ve servislerin hayata geçirilmesini müteakip yalnızca bu yöntem kullanılır.

19. GTB üzerinden giden e-faturalar alıcı firma olan serbest bölgedeki şirketin e-fatura posta kutusuna düşecek mi? Serbest bölgedeki e-fatura kayıtlı kullanıcısı olan alıcı firmaya faturanın teslimi nasıl olacaktır?

GÇB ekinde çıkan bir e-fatura olduğu için fatura gönderilirken GTB'nin VKN'si seçilerek gönderilmelidir. Böylece elektronik olarak düzenlenen fatura GTB'nin posta kutusuna düşer. e-Fatura uygulaması kapsamında işlemin sıhhati için e-Faturalar yalnızca bir posta kutusuna gönderilir. Serbest bölgedeki alıcı e-fatura kullanıcısı ise faturanın XML hali elektronik bir kanaldan (mail vb.) alıcıya ulaştırılmalıdır.

20. Buyer Customer Party alanındaki firma ID'sini firmalar/mükellefler nereden elde edecekler? Bu ID hiç yoksa nasıl hareket edilecek?

Kastedilen BuyerCustomerParty/Party/PartyLegalEntity/CompanyID ise kılavuzda şu şekilde belirtili: "Party/PartyLegalEntity/CompanyID: Malı satın alan kurumun ilgili ülkedeki vergi kayıt kodu" Bu alan zorunlu olarak belirlenmemiştir. Bilinmiyorsa boş bırakılabilir. Yurtdışındaki firmanın firma ID'si, gönderilecek ülkenin mevzuatına göre bizdeki VKN'ye karşılık gelen numaradır.

21. GTB'den gelen 23 haneli referans numarası için bir web servis sunulabilir mi? Ya da GİB üzerinden sistem uygulama yanıtı olarak kullanıcılara iletilebilir mi?

Referans numaraları sistem yanıtı içerisinde gelir. İhracat yapan mükellefler GTB Portalı'nda kendi kullanıcı adı ve şifreleri ile bu sorgulamayı yapabilir.

22. İhracat faturalarını kesip Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın portalına gönderdiğimizde intaç tarihini nasıl öğrenebiliriz? İhracat faturalarında intaç tarihi ve Gümrük Beyanname numarası bilgisi var mı?

Gümrük İdaresi fiili ihracatı tamamlanan eşyanın kabul uygulama yanıtı ile ilgisine dönerken **fiili ihraç tarihi bilgisi** de bu yanıtın içinde bulunur.

23. 23 Haneli ID numarasının fatura görüntüsünde yer almak zorunda mı?

Söz konusu referans numarası e-faturanın GTB sistemlerine iletilmesini takiben GTB tarafından oluşturulduğundan e-fatura üzerinde gösterilmez. Bu numara GÇB hazırlanırken 0886 belge kodu ile GÇB'ye aktarılır.

24. Uçak yüklemelerinde sistemden gelen ağırlık yerine ambar ağırlığı yazmak zorundayız. Bu durumda ihracat faturası da mutlaka beyanname kilosundan mı düzenlenir?

Evet. GÇB bilgileri ile ilgili ihracat faturası bilgileri birbirini doğrulamalıdır. Aksi takdirde sistem hata verecek olup GÇB'nin tesciline izin vermez.

25. Teslim şekli EXW olan bir faturada gümrük masrafı için küçük bir tutar ekleniyor. e-Faturada bu bir sorun teşkil eder mi?

Hayır. Bu tür masraflar satır bazında kalem maliyetlerine eklenebilir. Ya da fatura alt toplamında İndirim/Arttırım için kullanılan AllowanceCharge kısmına yazılabilir.

26. Eşyanın bulunduğu kabın adedi zorunlu ve karşılaştıracak alan mıdır? Birkaç farklı ürün kalemi örneğin tek pakette gönderilecekse bu alan nasıl doldurulmalıdır?

Bu alan GTB mevzuatı açısından zorunlu olsa da sahada uygulanmayabiliyor. Buy üzden yayınlanan yeni şematrona göre teknik olarak doldurulması zorunlu değildir.

27. İhracatta e-faturadaki ticari eşyanın tanımı ile beyannamedeki eşyanın ticari tanımı da birbiri ile karşılaştırılacak mı?

İhracat faturasına yazılan bilgilerle GÇB üzerinde yer alan bilgiler birbiriyle uyumlu olmalıdır.

28. Pilot olarak uygulanan yeni uygulama ile gümrüklerde tescil memuru incelemesi kaldırıldı; beyannameyi doğrudan muayene memuru kontrol ediyor. Bu durumda e-fatura düzeltmeleri nasıl yapılır?

İhracat e-faturasında yetki kiminse kontrol ve kabul/red yanıtını da o yetkili verir. Ayrıca ihracat faturasını düzenleyip gönderen ihracatçı da tescile dek red mekanizmasını tetikleyebilir. Tescilden sonra red yetkisi GTP personelindedir.

29. e-Fatura sisteminde 23 haneli bir sayıdan bahsediliyor ancak bunun farklı bir platformdan alınması gerektiği belirtilmiş, bu konu ile ilgili ayrıntı ne zaman bildirilecek hangi platform üzerinden firmalar bu 23 haneli sayıya ulaşabilecek?

Gümrük Ticaret Bakanlığı'nın sunduğu portal üzerinden bu sayıya ulaşılabilir.

30. Faturaların şekilsel olarak iki dilde (Türkçe/İngilizce) olması kabul edilir mi? Sadece İngilizce olduğunda GİB ve GTB gerekli kontrolü yapıp onay verir mi?

İhracat faturaları ile sınırlı kalmak kaydıyla faturalar İngilizce ya da farklı bir dilde düzenlenebilir. Dilenirse e-faturalarda yabancı dil ve Türkçe bir arada kullanılabilir. Ancak eşyanın tanımı ile ilgili bir karşılaştırma söz konusu değildir.

31. İhracat e-faturalarında konsinye süreci nasıl ilerler? Şu anda bedeli 'o' olan bir fatura ile GÇB düzenliyor, yurtdışındaki depoya mal sevk edip sonraki parçalı satışlarda gerçek fatura kesiyor, GÇB düzenlemiyoruz. Bu durumda hangi fatura ihracat faturası olur? 'o' bedelli fatura mı, gerçek fatura mı?

Konsinye ihracat kapsamında GÇB ekinde alınması gereken bir fatura varsa e-fatura olur. Ancak satışı daha sonra gerçekleşeceğinden satış yapıldıkça düzenlenecek faturalar e-fatura olmaz.

32. GTİB numarası kaç karakterdir ve kontrolü hangi seviyede olur?

GTİP NO zorunlu alandır ve noktasız 12 haneli olacak şekilde girilir.

33. Bazı ihracat faturalarında X adetlik mal için 1 kalemlik fatura oluşturulurken, menşe ve parti farklılıklarından X adetlik mal beyannamede 3 kalem olarak belirtilebiliyor. Böyle durumlarda beyannamede 3 kalem olarak görünen mal faturada da 3 kalem olarak mı belirtmeli?

GÇB ile fatura birbirini doğrulamalıdır. Faturanın bir satırında ne görünüyorsa GÇB'de de aynı şekilde görünmelidir. Sistem e-faturaları satır bazında kontrol eder.

34. GÇB ile uyumlu olması açısından fatura üzerinde yazılan GTİP 12 haneli olarak mı deklare edilmelidir?

Eğer ilk defa veya arızı ihracat yapılmıyorsa ürün GTİP numarası bilinmelidir. Arızı veya ilk defa ihracat yapılıyorsa ve müşavir kullanılmıyorsa gümrük idaresinden yardım istenmelidir. İhracatta GTİP önemlidir. Eksiksiz (noktasız 12 karakter) yazılması gerekir; yanlış yazılırsa **usulsüzlük cezası** alınabilir.

35. Faturalar elektronik sistem üzerinde gümrük onayına gönderileceğinden bu sistem kapalı olduğu durumda acil çıkış yapılması için hangi önlem alınmalıdır?

Bu durumda kağıt fatura ile işlem yapılabilir. GTB'nin gümrükteki tüm işleyişi duracağından ve faturanın olup olmaması durumu değiştirmeyeceğinden gümrük açısından sorun yaşanmaz. Ancak mükellefler bu yönteme yalnızca istisnai durumlarda başvurmalı ve istendiğinde zaruret halini tevsik edebilmelidir. Aksi takdirde 213 Sayılı VUK hükümlerine göre cezai yaptırımlarla karşılaşılabilir.

36. Gümrük idareleri kendilerine onay için gönderilen faturaları ne kadar sürede onaylar, gecikmeler yaşanabilir mi?

İhracat işlemleri kapsamında GİB'e gönderilen e-faturalar anında GTB sistemlerine iletilir. Sistem saniyeler içinde referans numarası üretip mükellefe iletir. **GÇB tescil işlemi** tamamlandıktan ve ihraç edilen malların yurtdışı çıkış işlemleri tamamlandıktan sonra mükellefler GÇB bilgisi ve intaç tarihini içeren kabul yanıtını GTB Portalı üzerinden manuel olarak edinir.

37. e-faturada GTB tarafından faturaların reddedilmesi hangi maddelere göre ayarlanır? Her yanlışlıkta red yanıtı mı gider, yoksa sistem uyarıda bulunur mu?

Fatura ile GÇB arasında bir uyumsuzluk olursa sistem GÇB'nin tesciline izin vermez. Ayrıca GTB kendi tarafları için gerekli kontrolleri yaptıktan sonra malın çıkışını uygun görmezse de red yanıtı gönderir.

38. İnşaat üretimi sektöründe yükleme bitmeden tonajlar beli olmadığından yükleme tamamlandığında tonaj farkları için yeni e-fatura düzenlenir. gerekecektir. Bu durumda GÇB tarihi ile uyumlu olması için e-fatura tarihi geriye dönük olabilir mi? e-Faturaya istediğimiz tarihi atabilir miyiz?

e-Fatura sisteminde geriye dönük fatura düzenlenmesinin önünde teknik bir engel yoktur. Ancak **e fatura görüntüleyicisi** e-faturanın ne zaman oluşturulduğu, imzalandığı, gönderildiği, alıcısına teslim edildiği gibi bilgileri sunar. Bu yüzden faturaları süresinde düzenlemeye mümkün olduğunca dikkat edilmelidir. Ayrıca GÇB'nin tesciline dek mükellefler GÇB'ye yeni faturalar ekleyebilir. Geriye dönük e-fatura kesilemediğinde gemi yüklemesi akşam saatlerinde ya da hafta sonu biterse ilk iş günü yeni bir e-fatura düzenlenebilir. Bu durumda gemi beklemede kalır. **Demoraj** ve benzeri masraflar oluşur. Bu durumda sorun yaşamamak için müşavirlerin de kullanabileceği bir mobil e-fatura uygulaması tercih edilmelidir. Hem GİB hem GTB sistemleri 7/24 çalışır.

39. Mevcut e-fatura entegrasyonu olan bir mükellef sadece tax-free faturalar için özel entegratör kullanıp diğer faturalar için entegrasyon kullanabilir mi?

Hayır, e-fatura uygulaması bir bütündür ve uygulamadan yalnızca bir yöntemle faydalanılır.

40. İhracat faturaları kim tarafından nasıl reddedilir?

Tescil öncesinde mükellef tarafından red mekanizması tetiklenebilir, tescil sonrasında ise Gümrük Ticaret Bakanlığı tarafından reddedilir. Tescil öncesi red mekanizmasında, 23 haneli referans numarası iki kaynaktan temin edilebilir. Gelen sistem yanıtından ya da Gümrük Ticaret Bakanlığı'nın portalı üzerinden fatura numaraları veya tarih aralığından fatura ve referans numarası sorgulanabilir ya da reddedilebilir.

41. İhracatta e-fatura kesildikten sonra vergi iadesi, vade kapanışına istinaden gelir. Burada entegrasyon nasıl sağlanır? Kabul gelince fatura tarihi, vade tarihi mi olur?

Kabul yanıtı **fiili ihracat** (intaç) gerçekleşince döner. Kabul yanıtının içinde fiili ihracat tarihi bilgisi yer alır.

42. Yurtdışına fason işçilik yapanları Maliye Bakanlığı hizmet ihracı yapıyor sayıyor. Bu tür hizmet ihracında e-fatura olur mu?

Gümrük Beyannamesi'ne konu edilecek mal ihracı faturaları e-fatura sistemine kayıtlı ihracatçılar tarafından kullanılır. Faturada mal bedeli varsa bu kapsama girer ancak sadece

hizmet bedelli bir fatura düzenleniyorsa ve ayrı bir faturayla gönderme imkanı varsa e-fatura zorunluluğu olmadan da gönderilebilir.

43. İhracat faturalarında GTİP numaralarının da yazılması zorunlu mudur?

Evet, zorunludur. GTİP numarası gerek e-faturada gerek GÇB’de olmazsa olmazdır.

44. Tescil alınana dek yapılacak e-fatura iptallerini kim nasıl kontrol eder? Fatura iptali esnasında gümrük müşavir firması ile nasıl iletişim sağlanır?

Reddi tescile dek mükellef tetikleyebilir. Bunun için tek pencere sistemine erişim şifresinin olması yeterlidir. Ancak saha uygulamalarında bu şifreler müşavirlerdedir; dolayısıyla işlemin müşavirce yapılması gerekir.

Bu içerik Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından üretilmiştir.